

«Η υποχώρηση των κλασικών σπουδών είναι αποτέλεσμα πνευματικής οκνηρίας» (Andrea Marcolongo, Φιλολόγος - συγγραφέας)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 23 Ιουνίου, 2021

Άρθρο που πρωτοδημοσιεύτηκε στη [Le Monde](#).

Μεταφράζει από τα γαλλικά ο [Αλέξανδρος Μπριασούλης](#)

Η πρόσφατη κατάργηση των ελληνικών και λατινικών ως υποχρεωτικών μαθημάτων στο πανεπιστήμιο του Πρίνστον δεν μου προκαλεί μόνο δυσαρέσκεια, αλλά και βαθιά ανησυχία. Δεν είναι απλά ένα φαινόμενο των καιρών μα, περισσότερο, το **σύμπτωμα μιας αρρώστιας**. Δεν πρόκειται για κάτι που σχετίζεται αποκλειστικά με τις κλασικές σπουδές, αλλά με την **ικανότητά μας να δεχτούμε τη σκέψη**. Είναι η **απόρριψη της συζήτησης**, να τι διακυβεύεται σ' αυτή την ιστορία. Στη γενικότερη αυτή υποκρισία, που απαιτεί τον σεβασμό όλων, δεν μπορεί πλέον κανείς να εκφράσει τη γνώμη του. Καμιά σκέψη όμως δεν μπορεί να είναι ουδέτερη. Αυτό είναι που μας υπενθυμίζουν οι αρχαίες γλώσσες, μας επιτρέπουν να διαμορφώσουμε τη σκέψη μας για να μπορούμε να λέμε όχι.

Για την ώρα, αυτή η τάση άρνησης της συζήτησης, υπάρχει κυρίως στην Αμερική. Εκεί έχει επικρατήσει η λεγόμενη “cancel culture”, η κουλτούρα της ακύρωσης, συνδεδεμένη με την πολιτική ορθότητα, η οποία δεν ανέχεται την ανταλλαγή απόψεων και απαγορεύει στον άλλον να εκφέρει λόγο. Μόνο που όταν ακυρωθούν τα πάντα, δεν θά 'χει απομείνει πλέον τίποτα. Το βρίσκω τρομακτικό το να με ρωτούν σε συνεντεύξεις και παρουσιάσεις αν θα πρέπει να καταδικάσουμε τον Πλάτωνα εξαιτίας του μισογυνισμού του ή αν θα πρέπει να σταματήσουμε τη διδασκαλία του Ομήρου επειδή «δεν σέβεται αρκετά τις γυναίκες». Πρόκειται για ένα ψευδοπρόβλημα! Έχουμε χάσει την πυξίδα μας! Ακόμα κι αν μερικά από τα κείμενα που μελετούμε περιέχουν φράσεις που εκφράζουν ρατσισμό, η λύση δεν είναι να τα εξαφανίσουμε από προσώπου γης, αλλά να είμαστε σε θέση να τους ασκήσουμε κριτική. Αυτό είναι το αντίδοτο στον ρατσισμό. Για τους Έλληνες, η τραγωδία αποτελούσε βέβαια και μια μορφή διασκέδασης, αλλά κυρίως χρησίμευε στο να φέρνει στο φως τις πιο σκοτεινές πλευρές του ανθρώπου και διαμέσου της κάθαρσης να τις καθιστά κατανοητές.

Είναι παράλογο να θέλουμε να επιβάλλουμε το δικό μας πολιτιστικό μοντέλο σε μια κοινωνία που υπήρξε πριν από 3000 χρόνια. Δεν μπορούμε να ενοχοποιήσουμε μια γλώσσα με βάση αξίες που δεν ανήκουν στην εποχή της. **Η γλώσσα δεν είναι κομματική παντιέρα.** Δεν είναι η γλώσσα ρατσιστική, αλλά η χρήση της, γι' αυτό και με ανησυχούν όλοι αυτοί που θέλουν να λογοκρίνουν τις αρχαίες γλώσσες. Ποιος ξέρει πώς θα κριθεί η δική μας γλώσσα στο μέλλον;

Η υποχώρηση των κλασικών σπουδών είναι αποτέλεσμα πνευματικής οκνηρίας. Περιθωριοποιούμε τις κλασικές γλώσσες για να αποφύγουμε να στοχαστούμε. Όμως, η δημοκρατία του πνεύματος δεν μας επιτρέπει να σκεφτόμαστε, αλλά μας αναγκάζει. Στην αρχαία Αθήνα ο Περικλής πλήρωνε τους φτωχούς πολίτες για να παρακολουθούν θέατρο κι αυτό γιατί θεωρούσε ότι ο αμόρφωτος πολίτης είναι και ο πιο επικίνδυνος. Και είχε δίκιο. Σήμερα κάθε μορφή πολιτισμού έχει καταντήσει ντεμοντέ. **Απαιτούμε από τους ανθρώπους να είναι**

παραγωγικοί, αλλά όχι να διαθέτουν ικανότητα σκέψης. Πιστεύω παρά ταύτα ότι σύντομα η πολιτική ορθότητα θα δείξει τα όριά της και ότι οι άνθρωποι θα θελήσουν να επιστρέψουν σε μια μορφή πνευματικής δραστηριότητας. Διαθέτουμε τα απαραίτητα αντισώματα για να αντισταθούμε σε αυτό το κύμα λογοκρισίας που έρχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μια από τις χρησιμότητες των αρχαίων γλωσσών είναι να μας διδάσκουν την **αξία του χρόνου**. Το να μαθαίνει κανείς αρχαία ελληνικά είναι πολύ αντιμοντέρνο! Απαιτούνται χρόνια για τα μάθεις. Ζούμε όμως σε μια εποχή που αποζητά την μέγιστη ταχύτητα, αν όχι το στιγμιαίο. Η εκμάθηση των αρχαίων ελληνικών και των λατινικών διδάσκει πειθαρχία, μας κάνει να συνειδητοποιούμε την αξία και την έννοια του χρόνου. Μας μαθαίνει επίσης την **αξία των λέξεων: όταν διαθέτουμε πλούσιο λεξιλόγιο, όταν κατέχουμε τη σωστή λέξη τότε μπορούμε να εκφραστούμε καλύτερα και πληρέστερα.** Οι κλασσικές γλώσσες μας επιτρέπουν να κατοικήσουμε την **ουσία μιας γλώσσας**, να συναντήσουμε το ποιητικό της βάθος. **Δεν πρέπει να μαθαίνουμε μια γλώσσα μόνο γιατί μας είναι χρήσιμη, σαν εργαλείο,** γιατί έτσι χάνουμε την ομορφιά της, το μύθο της, τον πολιτισμό της. Αντί να χάνουμε το χρόνο μας συζητώντας για τη χρησιμότητα ή τον ρατσισμό των κλασσικών γλωσσών, προτείνω να τολμήσουμε να αντικρίσουμε την ομορφιά τους δίχως προκαταλήψεις, να βυθιστούμε στην ομορφιά της λογοτεχνίας τους. Να μελετήσουμε αυτά τα κείμενα που μιλάνε για μας.

(*) Η Andrea Marcolongo (1987) είναι κλασσική φιλόλογος και συγγραφέας. Μεταξύ των βιβλίων που έχει αφιερώσει στα αρχαία ελληνικά είναι και τα εξής: “La Lingua Geniale: 9 ragioni per amare il greco”, Laterza 2018, “Alla Fonte delle Parole: 99 etimologie che ci parlano di noi”, Mondadori 2019, “La Lezione di Enea”, Laterza 2020.

<https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/actu-des-mots/andrea-marcolongo-les-langues-anciennes-risquent-de-disparaitre-par-paresse-intellectuelle-20210605>

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή ψηφ. κειμένου: respublica.gr)